

Martyn Big

Van Kevin Brooks verschenen bij De Harmonie

Voor 10 tot 12 jaar
Delaney Detectives – In actie!
Delaney Detectives – Gevaarlijk spel
Delaney Detectives – Slangenkuil

Voor 12 tot 15 jaar
Lucas
Naked

Voor 14 jaar en ouder
Candy
Het dodenpad
Aanwezig
Bedreigd
Zwartkonijn
Dood aan God
iBoy
Naked
Bunkerdagboek
Bang geboren
Hondenjong
Bad Castro

MARTYN BIG

KEVIN
BROOKS

Vertaling Wiebe Buddingh'

De Harmonie – Amsterdam

Inhoud

Woensdag 7

Donderdag 46

Vrijdag 74

Zaterdag 99

Zondag 136

Maandag 148

Dinsdag 175

Eerste kerstdag 195

Epiloog 213

Woensdag

Het is lastig om te bepalen waar ik met dit verhaal zal beginnen. Ik kan natuurlijk van start gaan met een hoop gezeur over waar ik geboren ben, hoe het was toen ma nog bij ons woonde en wat er gebeurd is toen ik klein was, maar dat heeft er allemaal bitter weinig mee te maken. Of wel? Ik weet het niet. Het meeste kan ik me toch niet meer herinneren. Er resten alleen flarden, dingen die misschien wel en misschien niet gebeurd zijn – flitsen van beelden, vage gevoelens, vergeelde foto's van naamloze mensen en vergeten plaatsen. Dat soort geklets.

Laat ik trouwens beginnen met mijn naam, dan hebben we dat gehad.

Martyn Big.

Martyn met een Y en Big met een I en één G.

Martyn Big.

Ja, ik weet het, maak je geen zorgen. Het kan me niet veel meer schelen, ik ben eraan gewend. Dat is vroeger wel anders geweest; toen leek het alsof verder niets belangrijk was. Die naam maakte mijn leven tot een hel. Martyn Big. Waarom? Waarom moest mij dat overkomen? De verbaasde blikken, het hatelijke gegrijns en gegrinnik, het geknor, de eindeloze varkensgrappen, dag in, dag uit, alsmaar weer. Waarom? Waarom ik? Waarom kon ik geen *normale* naam hebben? Waarom heette ik niet gewoon Keith Watson of Darren Jones? Waarom was ik opgezadeld met een naam waardoor mensen me aanstaarden, een naam waardoor ik opviel? Een *grappige* naam. Waarom?

En het waren niet alleen de leuke woordspelingen die me onpas-

selijk maakten, nee, het was alles bij elkaar. Iedere keer als ik me moest voorstellen, voelde ik me ziek, lichamelijk ziek. Zweterige handen, beven als een rietje, buikkrampen, noem maar op. Jarenlang was mijn grootste angst dat ik tegen iemand moest zeggen hoe ik heette.

‘Naam?’

‘Martyn Big.’

‘Pardon?’

‘Martyn Big.’

‘Big?’

‘Ja.’

‘Martyn Big?’

‘Ja. Martyn met een Y, Big met een I en één G.’

Als je zelf geen idiote naam hebt, heb je geen idee hoe het is. Dan snap je het niet. Ze zeggen vaak dat schelden geen zeer doet, nou, dat doet het wel. Degene die dat spreekwoord bedacht heeft was een debiel. Een debiel met een doodgewone naam. Schelden doet wel degelijk zeer. Varken, Biggetje, Biggemans, Krulstaart, Knorrie, Zwijntje, Spekkie, Zeug, Karbonaadje...

Ik gaf mijn vader de schuld. Het was tenslotte zijn naam. Ik vroeg een keer of hij er nooit aan had gedacht om hem te laten veranderen.

‘Wat veranderen?’ mompelde hij, zonder van zijn krant op te kijken.

‘Onze naam. Big.’

Hij pakte zijn bier en zei niets.

‘Pa?’

‘Wat?’

‘Laat maar. Doet er niet toe.’

Het duurde heel lang voor ik doorkreeg dat gewoon negeren de beste manier is om met schelden en pesten om te gaan. Het is niet gemakkelijk, maar als je mensen laat doen of denken wat ze willen

zonder je er zelf druk om te maken, worden ze het na een tijdje vanzelf zat en laten ze je met rust.

In mijn geval werkte het. Ik word nog steeds raar aangestaard als ik zeg hoe ik heet. Nieuwe leraren, doktoren, tandartsen, mensen in de bibliotheek of in een winkel: je ziet ze fronsen en achterdochtig kijken uit hun ooghoeken – houdt hij me voor de gek? En dan de opgelaten reactie als ze merken dat ik het meen. Maar daar kan ik inmiddels wel tegen. Zoals ik al zei, ik ben eraan gewend. Alles went, als het maar lang genoeg duurt.

En ze noemen me tenminste geen Biggemans meer. Nou ja... niet vaak.

Dit – het verhaal dat ik nu ga vertellen – begon ruim een jaar geleden. Het was de week voor Kerstmis, of snertmis, zoals pa altijd zei. Het was de week voor snertmis. Een woensdag.

Ik gooide in de keuken lege bierflesjes in een vuilniszak. Pa leunde tegen de deurpost, rookte een sigaret en keek me met bloeddoorlopen ogen aan.

‘Denk d’raan dat je ze niet naar de glasbak brengt,’ zei hij.

‘Nee, pa.’

‘Al dat gezeik over ’t mejeu zus en ’t mejeu zo... als mensen mijn lege flessen willen, dokken ze d’r maar voor. Ik krijg ze ook niet voor niks.’

‘Weet ik.’

‘Waarom moet ik ze gratis weggeven? Wat heeft ’t mejeu ooit voor mij gedaan?’

‘Hmm.’

‘Stomme glasbakken...’

Hij nam een trek van zijn sigaret. Ik overwoog even om hem te vertellen dat het woord *mejeu* niet bestaat maar dacht toen, ach, laat maar. De vuilniszak was vol en ik pakte een nieuwe. Pa staarde naar zijn spiegelbeeld in de glazen deur en wreef over de wallen

onder zijn ogen. Hij had best een knappe man kunnen zijn, als hij wat langer was geweest en minder gezopen had. Knap op een lich-
telijk misdadige manier. Eén meter achtenzestig, boevenmond,
vierkante kaak, vettig zwart haar. Hij had op een crimineel uit de
film kunnen lijken – zo’n type waar de vrouwtjes altijd verliefd op
worden, ook al weten ze dat hij niet deugt – maar daar leek hij dus
niet op. Hij leek op wat hij was: een dronkenlap. Bierbuik, rooie
kop, gelige ogen, uitgezakte wangen en een grote dikke nek. Op zijn
veertigste al oud en versleten.

Hij boog zich over het aanrecht, hoestte, spuwde, en sloeg zijn
as af in de gootsteen. ‘Vrijdag komt dat stomme rotmens.’

‘Dat stomme rotmens’ was mijn tante Jean, pa’s oudste zus. Een
vreselijke vrouw. Denk aan het afschuwelijkste mens dat je kent,
maak die twee keer zo verschrikkelijk en dan heb je iets wat half zo
erg is als tante Jean. Ik kan het eerlijk gezegd nauwelijks opbrengen
om haar te beschrijven. Woedend is het eerste woord dat bij me op-
komt. Stapelgek, lelijk en woedend. Een hoekige, knokige vrouw,
koud en hard, met een blauw permanentje en een gezicht waar-
door je wit wegtrekt. Ik weet niet wat voor kleur ogen ze heeft,
maar ze zien eruit alsof ze ze nooit dichtdoet en stralen ongeveer
evenveel warmte uit als twee bodemloze putten. Haar lippen zijn
smal en signaalrood en hadden getekend kunnen zijn door een
misbruikt kind. En ze loopt vlugger dan de meeste mensen rennen.
Ze loopt als een roofdier, geruisloos en snel, loerend op haar prooi.
Ik werd vaak gillend wakker als ik van haar droomde. Nog steeds,
trouwens.

De week voor kerst kwam ze altijd op bezoek. Geen idee waar-
om. Ze deed nooit iets anders dan drie uur lang klagen, over van
alles en nog wat. En als ze niet klaagde, marcheerde ze door het
huis, streek met haar vingers door het stof, keek in de kasten of
fronste afkeurend bij het zien van de vuile ramen, hoofdschud-
dend en tongklakkend.